

Uygarlık ve Havailik

Emil M. Cioran

Küstah ve leziz zihinler eserlerin ve şaheserlerin dokularına ince horgörtlü ve hercai alaylardan saçaklar eklemeselerdi, onların aşınmış kütesine ve derinliğine nasıl dayanabilirdik? İncelikleriyle toplumun hem doruklarına hem de kıyasına yerleşen o sevimli varlıklar olmasa, ataletle görgünün zeki ve beyhude zaafı gereksiz yere kattığı yasalara, adetlere, kalpten kopan pasajlara nasıl tahammül ederdik?

Ciddiyeti kötüye kullanmamış, değerlerle oynarın, bu değerleri meydana getinmekten ve yok etmekten büyük bir zevk almış uygarlıklara minnettar olmak gerekir. Yunan ve Fransız uygarlıklarında, şakacı bir zihin açıklığıyla şeylerdeki zarif hiçliğin gösterisini sunan bir uygarlık biliyor muyuz? Alkibiades'in dönemi ile on sekizinci yüzyıl Fransası iki teselli kaynağıdır. Halbuki diğer uygarlıklar, hayata bir yararsızlık lezzeti veren o neşeli icraatın tadını ancak son aşamalarında, bütün bir inanç ve gelenek sisteminin çöküşünde alabilmişlerdir — bu iki yüzyıl ise, her şeye karşı kaygısız olan ve her şeyi kabul eden can sıkıntısını en olgun çağlarında, güçlerine ve geleceğe tam anlamıyla malikken yaşamışlardır. Bir yandan hayata lclnet okurken yine de hayattaki burukluğun hoşluklarını tadan, yaşlı, kör ve ileri görüşlü Madam du Deffand'dan iyi bir simge var mıdır? Hiç kimse havaJliğe hemen ulaşamaz. O bir ayrıcalık ve bir sanattır; her tür kesinliğin imkansız olduğunun farkına varan ve kesinliklerden tiksinen kimselerdeki yüzeysellik arayışıdır; doğal bir şekilde dipsiz oldukları için hiçbir yere götüremeyecek uçurumlardan uzağa kaçıtır.

Bununla birlikte, geriye görünüm kalır: Neden bunları bir üslup düzeyine yükseltmeyelim? Bütün akıllı devirlerin tanımı buradadır. İfadeyi taşıyan ruhtan ziyade, ifadenin kendisine; sezgiden ziyade teveccühe itibar edilen noktaya varılır; heyecan bile nazik bir hale gelir. Hiçbir zarafet önyargısı taşımayan, kendi kendine teslim edilmiş olan varlık bir canavardır; kendi içinde, sadece elikulağında terörün ve inkarın kol gezdiği karanlık bölgeler bulur. Ölmekte olduğunu bütün canlılığıyla bilmek ve bunu gizleyememek bir barbarlık eylemidir. Her samimi felsefe, sırlarımızı eleyen ve istenen etkilere dönüştürme işlevi gören uygarlığın unvanlarını inkfir eder. Böylece havailik, olduğumuz gibi olma derdine karşı en etkili panzehir haline gelir: Onun aracılığıyla dünyayı kötüye kullanırız ve derinliklerimizde yatan yakışsızlığı gözlerden saklarız. Onun hünerleri olmasa. bir ruh sahibi olmaktan ötürü nasıl yüzümüz kızarmazdı'? Aşın hassas yalnızlıklarımız, ötekiler için ne cehennemdir! Ama hep onlar için, bazen de kendimiz için icat ederiz görünümümüzü. ..

Posia

Emil M. Cioran
Uygarlık ve Havailik

<https://nihilistokuma.wordpress.com/2017/02/10/uygarlik-ve-havailik/>

edu.wll.im